

De woonsituatie van jonge werknemers in het Amsterdamse primair en speciaal onderwijs

Deze factsheet gaat over jonge werknemers in het Amsterdamse primair en speciaal onderwijs en biedt inzicht in de trends in hun woonsituatie tussen december 2012 en december 2020. De factsheet is één van de opbrengsten van het consortium **Wie Woont en Werkt er in de Stad** van het Kenniscentrum Ongelijkheid.

In 2020 werken er in Amsterdam ongeveer 8.100 personen in het primair of speciaal onderwijs, iets minder dan in 2012 (8.200 personen). In 2020 zijn er 3.400 werknemers jonger dan 40 jaar. Dit was in 2012 3.200. Het percentage dat onder de 40 is neemt daarmee toe, van 39% in 2012 tot 42% in 2020.

Kernpunten

- Het aandeel van de jonge werkenden in het Amsterdamse primair en speciaal onderwijs (hierna: PO) dat in de stad zelf woont is tussen 2012 en 2020 **afgenomen** van 57% naar 51%.
- In 2020 verhuisde 13% van de jonge werkenden in het Amsterdamse PO die eerst in de stad woonden **de stad uit**. In 2014 was dat nog maar 9%. Vooral jonge werkenden die samenwonen met partner (met of zonder kinderen) verlaten vaak de stad, vaak in de gezinsvormende fase (25-32 jaar).
- Jonge werkenden in het po hebben vergeleken met andere jonge werkenden **vaak een gezin**. Tegelijkertijd heeft hun huishouden vaak een **middeninkomen**, waardoor ze vaak niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning maar ook moeilijk kunnen kopen.
- Onder jonge werkenden die in de stad wonen daalt het eigenwoningbezit van 43% naar 31% en het aandeel dat (nog) **thuis woont** neemt daar toe van 4% naar 8%.

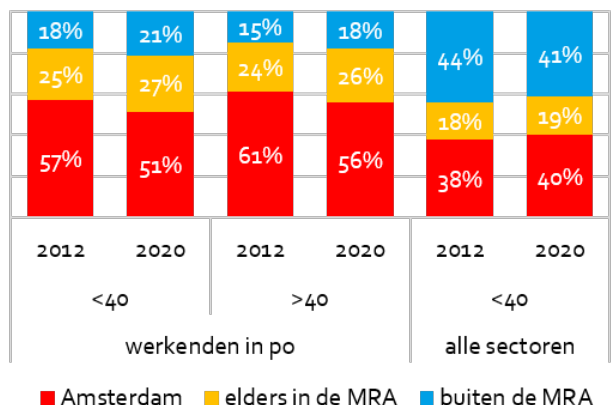

Jonge werknemers in het Amsterdamse primair onderwijs wonen relatief vaak in de stad, maar dat neemt wel af

Vergeleken met andere werknemers in Amsterdam wonen werknemers in het PO relatief vaak in de stad zelf. Door vaste werktijden en de noodzaak om fysiek op school aanwezig te zijn is dicht bij werk wonen belangrijk. De jonge werknemers (< 40 jaar) wonen wel minder vaak in de stad dan collega's boven de 40 (51% tegenover 56%). Als zij buiten de stad wonen, hebben zij grotendeels hun woonplek elders in de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Daarnaast is het percentage jonge werknemers in het PO dat in de stad woont sinds 2012 gedaald (van 57% naar 51%). In dezelfde periode nam het percentage dat in de stad woont onder alle jonge werknemers in Amsterdam toe, van 38% naar 40%.

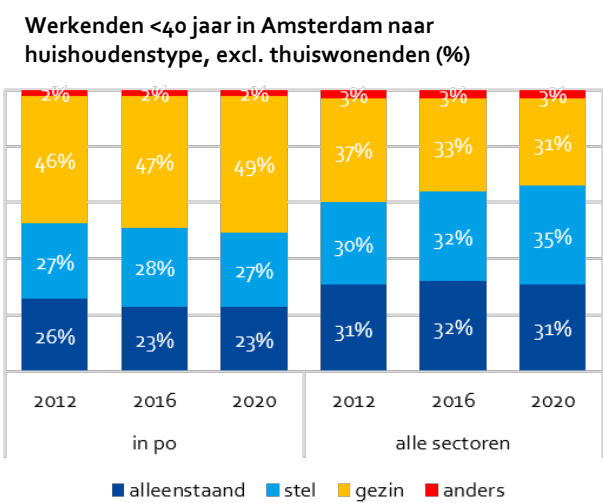
Woonlocatie van werkenden in Amsterdam, 2012-2020 (%)

Veel gezinnen onder jonge werknemers in primair onderwijs

Kenmerkend voor (jonge) werknemers in het po is dat zij vaak in gezinsverband leven. Van de jonge werknemers in het Amsterdamse PO met een zelfstandig huishouden heeft 49% een gezin, tegenover 31% van alle jonge werknemers in Amsterdam.

Het aandeel met een gezin is tussen 2012 en 2020 bovendien gegroeid van 46% naar 49%, terwijl het gemiddeld onder jonge werknemers in Amsterdam afnam (van 37% naar 31%).

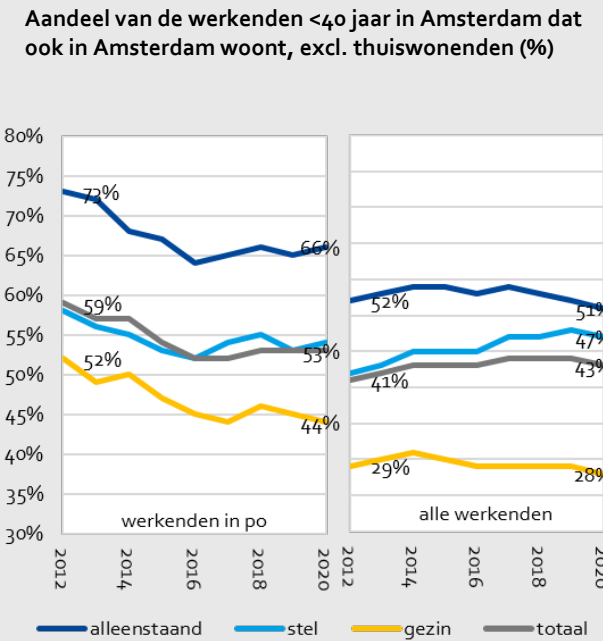

Vooral jonge alleenstaanden en gezinnen in het PO wonen vaker in de stad

Jonge werknemers in het PO wonen vaker in stad. Dit geldt vooral voor alleenstaanden en gezinnen. Zij wonen duidelijk vaker in de stad dan gemiddeld onder jonge alleenstaande of in gezinsverband levende werknemers in Amsterdam.

De afname van het aandeel werknemers in het PO dat in de stad zelf woont zien we ook bij alle drie de huishoudenstypen terug. Onder gezinnen is de afname het sterkst. Woonde in 2012 nog 52% van in Amsterdam, in 2020 was dat gedaald naar 44%.

Onder alle jonge werknemers is het aandeel dat in de stad woont redelijk stabiel (tussen de 41% en 43%). Alleen bij stellen is er bij alle werknemers sprake van een stijgend aandeel dat in de stad woont, van 42 naar 47 procent.

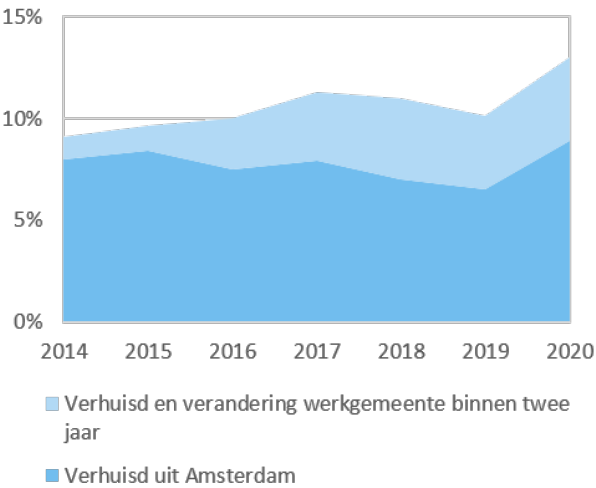

Steeds meer jonge werknemers in het PO verlaten de Amsterdamse woning- en arbeidsmarkt

Jonge werknemers in het Amsterdamse PO wonen vaak in Amsterdam (51% in 2020), maar het aandeel dat jaarlijks de stad verlaat nam de afgelopen jaren toe. Van de 1.700 jonge PO'ers die in 2020 in Amsterdam woonden en werkten, verliet 13% dat jaar de stad. In 2014 ging het nog om 9%.

Voorals het aantal verhuizers dat binnen twee jaar na het vertrek uit Amsterdam ook buiten de stad in het PO ging werken nam toe. Dit aandeel stijgt van 1% in 2014 naar 4% in 2020 (zie technische toelichting).

Verhuismobiliteit van jonge werkenden in het PO die in Amsterdam woonden en werkten

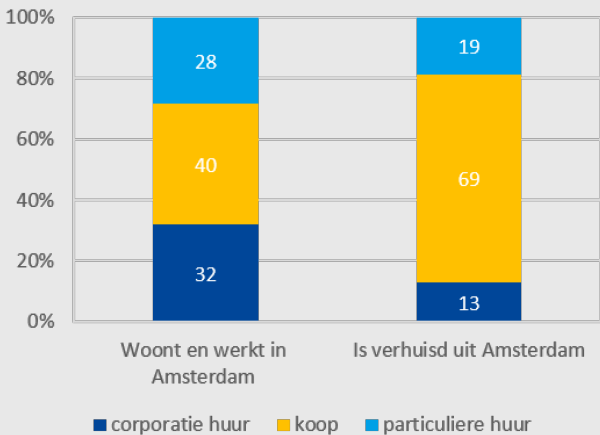
Welke PO'ers verhuizen uit Amsterdam?

Jonge werknemers in het PO verlaten Amsterdam vaak rond de gezinsvormende fase (15-32 jaar).

Het gaat vooral om kinderloze stellen of gezinnen en ze hebben vaker een wat hoger inkomen.

Na het vertrek uit Amsterdam woont bijna 70% in een koopwoning, terwijl dat onder jonge werknemers in het PO die Amsterdam niet hebben verlaten 40% is. Zowel het aandeel in een particuliere huurwoning als in een corporatiewoning is lager onder jonge werknemers die Amsterdam verlaten hebben.

Woonsituatie jonge werknemers in het PO in Amsterdam en van vertrekkers uit Amsterdam, gemiddeld in 2014-2020

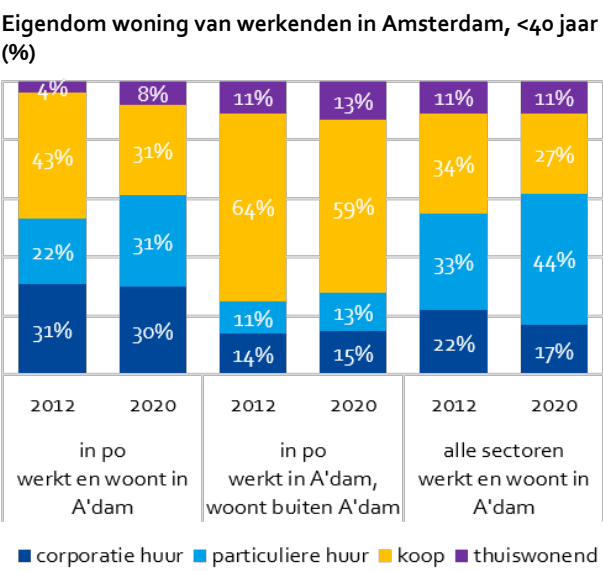

Woningbezit daalt vooral in de stad en meer jonge werknemers wonen nog thuis

Steeds vaker wonen jonge PO werknemers die in Amsterdam wonen en werken, bij ouder(s) thuis. Het groeide van 4% naar 8% tussen 2012 en 2020. Het aandeel in een particuliere huurwoning groeide ook (van 22% naar 31%), terwijl het eigenwoningbezit juist sterk daalde (van 43% naar 31%) en het aandeel in een corporatiewoning vrijwel stabiel bleef.

Voor degenen die buiten de stad wonen (en in Amsterdam in het PO werken) heeft juist de meerderheid een koopwoning (59%), al daalde het percentage ook daar. Het aandeel huurders en thuiswonenden nam toe, maar veel minder snel dan in Amsterdam.

Vergeleken met andere jonge werknemers in Amsterdam wonen PO'ers vaker in een koopwoning of een corporatiewoning, en minder vaak in een particuliere huurwoning.

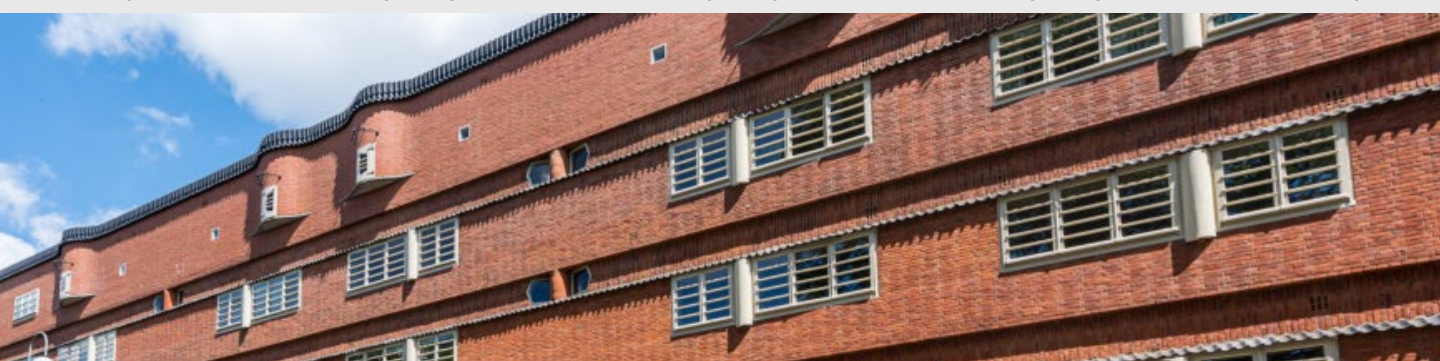
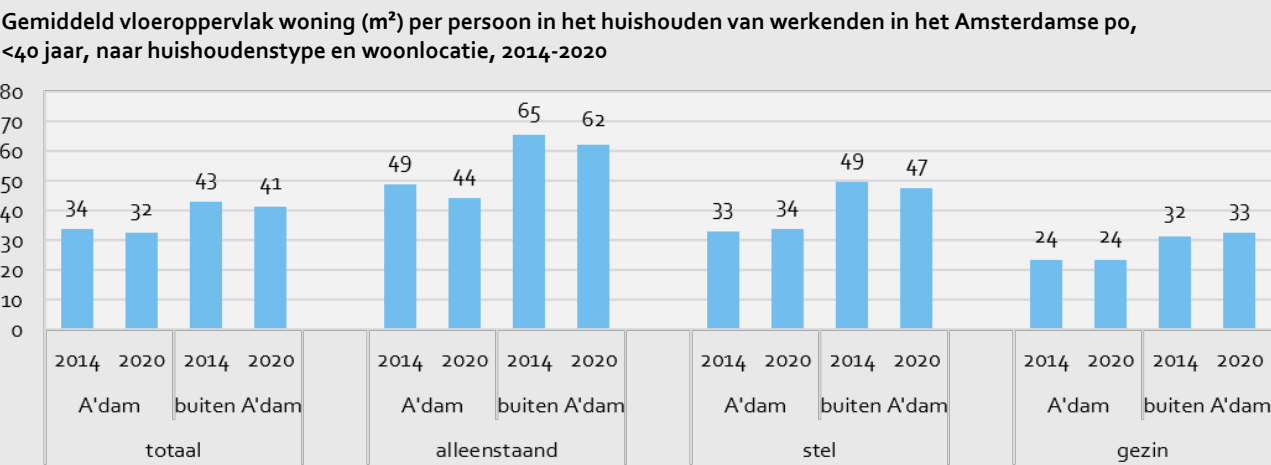

Jonge werknemers in Amsterdam die buiten de stad wonen hebben een grotere woning dan collega's in de stad

Jonge werknemers die in de stad wonen doen dat op een kleiner oppervlak dan collega's buiten de stad. Gemiddeld hebben jonge werknemers in Amsterdam een vloeroppervlak van 32 m² per persoon, terwijl dat 41 m² is voor jonge werknemers die elders wonen.

Voor degenen met een gezin wonen in de stad relatief klein. Zij wonen op 24 m² per persoon, tegenover 33 m² voor gezinnen buiten de stad.

Tussen 2014 en 2020 is het gemiddelde vloeroppervlak van alleenwonenden die in Amsterdam wonen gedaald. Voor gezinnen bleef het nagenoeg gelijk, voor stellen steeg het licht.

Jonge werknemers in het primair onderwijs verdienen gemiddeld €33.500

Ruim de helft (59%) van de jonge werkenden in het Amsterdamse PO werkt 28 uur per week of meer. Dit is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor voorrang op een Amsterdamse huurwoning. Het individueel belastbaar inkomen bedraagt gemiddeld ongeveer €33.500 (2020). Ten opzichte van 2014 is het inkomen daarmee met 14% gestegen.

Samen met het inkomen van andere gezinsleden bedraagt het totale huishoudens-inkomen gemiddeld €68.800. Dit huishoudensinkomen lag in 2014 17% lager. Voor 22% van de huishoudens ligt het inkomen onder de inkomensgrens voor een sociale huurwoning. In 2014 ging het nog om 31%.

Gewerkte uren en inkomen van werkenden <40 jaar in Amsterdams primair onderwijs				
	≥28 uur per week	belastbaar individueel inkomen	belastbaar huishoudens-inkomen	huishoudens-inkomen onder sociale huurgrens
2014	60%	€29.400*	€58.900*	31%
2020	59%	€33.500	€68.800	22%

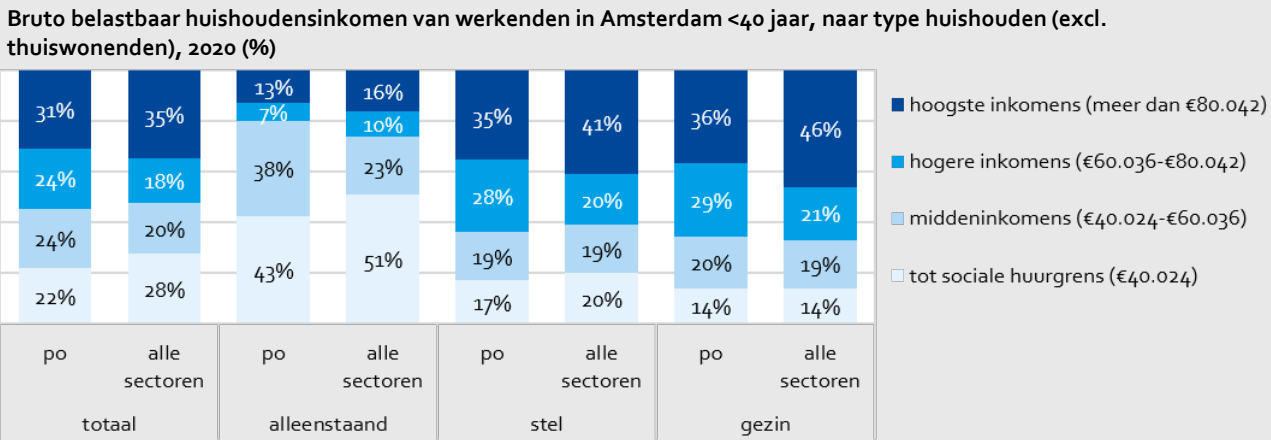
* Inkomen 2014 is gecorrigeerd voor inflatie

Een op vijf jonge werknemers in het PO komt op basis van het huishoudensinkomen in aanmerking voor een sociale huurwoning

Ongeveer de helft van de jonge werknemers in het PO (48%) heeft een midden of hoger huishoudinkomen (tussen €40.024 en €80.024), terwijl dat onder alle jonge werknemers lager is met 38%. Zowel het aandeel lagere inkomens (met een inkomen onder de sociale huurgrens;22%) als het aandeel in de hoogste inkomensgroep (boven €80.042; 31%) is relatief klein onder werknemers in het PO.

In de tabel met belangrijke begrippen op de laatste pagina van deze factsheet worden inkomens gerelateerd aan woningmarktsegmenten die met dat inkomen bereikbaar zijn. Doordat werknemers in het PO minder vaak tot de lagere en de hoogste inkomensgroep behoren hebben zij aan de ene kant beperkt toegang tot sociale huur, terwijl aan de andere kant een koopwoning in de stad moeilijker bereikbaar is.

Jonge werknemers in sleutelberoepen vergeleken

Van de jonge werknemers in het Amsterdamse primair onderwijs, de verpleging en bij de politie hebben werknemers bij de politie gemiddeld het hoogste inkomen. Zowel het individuele als het huishoudinkomen is gelijk aan het gemiddelde onder jonge werknemers in Amsterdam.

Werknemers in het po hebben een lager inkomen, maar het is nog lager onder werknemers in de verpleging. Voor een deel hangt dat samen met het feit dat zij vaker alleenstaand zijn en minder vaak fulltime werken (meer dan 28 uur per week). Hierdoor komen werknemers in de verpleging vaker in aanmerking voor een sociale huurwoning – op basis van hun huishoudinkomen dan werknemers in het PO of bij de politie.

Kenmerken van werknemers <40 jaar in Amsterdam

	≥28 uur p.w.	belast- baar individu- eel inkomen	belastbaar huis- houdens- inkomen	huis- houdens- inkomen onder sociale huurgrens
po	59%	€34.600	€68.800	22%
verpleging	49%	€28.700	€55.700	40%
politie	94%	€41.000	€72.600	12%
alle werkenden	69%	€42.600	€72.900	28%

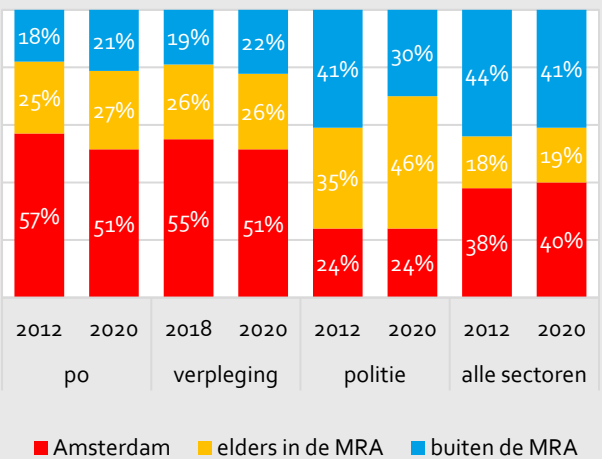

Jonge werknemers in PO en verpleging wonen vaak in de stad, politie vaak erbuiten

Van de werknemers in het Amsterdamse PO en in de verpleging woont ongeveer de helft in de stad (51%). Dat is vaker dan bij alle werknemers het geval is, maar onder beide beroepsgroepen neemt dit de afgelopen jaren af. Voor werknemers bij de politie geldt het omgekeerde: zij wonen juist minder vaak in de stad zelf (24%).

Van de jonge politiemedewerkers die in Amsterdam wonen en werken verhuisde in 2020 15% de stad uit. In het PO en de verpleging was dat respectievelijk 13% en 10%. Alle drie de groepen verhuizen voor het merendeel naar een koopwoning buiten Amsterdam (zie p.3).

Woonlocatie van werknemers in Amsterdam < 40 jaar (%)

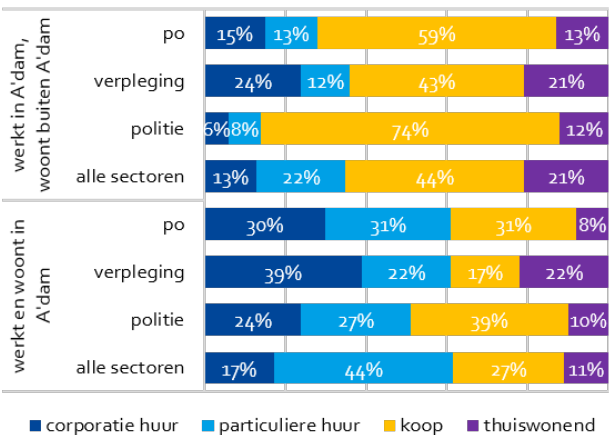

Grote verschillen in eigendomssituatie tussen sleutelberoepen

De woonsituatie van jonge werknemers in de drie sleutelberoepen verschilt sterk, maar voor alle drie de beroepen geldt dat zij veel vaker een koopwoning hebben wanneer ze buiten de stad wonen. Jonge werknemers in de verpleging huren als gevolg van hun lagere huishoudensinkomen vaak een corporatiewoning. Ook woont een groot deel nog thuis, zowel in als buiten de stad.

Onder werknemers in het PO en in de verpleging is het eigenwoningbezit de afgelopen jaren afgenomen, in tegenstelling tot onder werknemers bij de politie. Dit hangt ermee samen dat politiepersoneel een hoger inkomen heeft en vaker een woning buiten de stad zoekt, waardoor een koopwoning op de plek waar zij die zoeken beter bereikbaar is.

Eigendom woning van werknemers in Amsterdam, <40 jaar, 2020 (%)

Technische toelichting

Deze factsheet is één van de opbrengsten van het consortium Wie Woont en Werkt er in de Stad van het Kenniscentrum Ongelijkheid. Soortgelijke factsheets zijn gemaakt over jonge werknemers in de verpleging en bij de politie. De factsheets brengen trends in hun woonlocatie en –situatie in kaart.

Er is gekeken naar jonge werknemers (18 tot 40 jaar) omdat zij belangrijk zijn voor het in stand blijven van basisvoorzieningen in de stad, maar daar relatief moeilijk passende woonruimte kunnen vinden. Dit komt onder andere door een lager inkomen dan oudere collega's en werknemers in verschillende andere sectoren. Daarbij verhuist deze leeftijdsgroep relatief vaak en wisselt vaker dan oudere werknemers van baan. Daarom is er behoefte aan inzicht in de mate waarin zij tegenwoordig nog kunnen wonen en werken in de stad.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van CBS-microdatabestanden met informatie over de woon- en werklocatie van werknemers. Hierbij is de beroepsgroep afgebakend op basis van de SBI-code van de werkgever (zie belangrijke begrippen). In het geval van het primair onderwijs kijken we daardoor niet alleen naar leraren, maar ook naar andere functies in de sector. Er zijn hierdoor verschillen met cijfers over leraren op basis van registraties van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), zoals de Amsterdamse Lerarenmonitor (O&S, 2023). Daarin staat dat er in schooljaar 2020/2021 5.265 leraren werkten in het Amsterdamse po. In het huidige onderzoek tellen we in totaal 8.100 werknemers in het Amsterdamse primair en speciaal onderwijs (december 2020). Leraren zijn dus wel de grootste groep, maar ook andere werknemers zijn belangrijk voor het functioneren van het onderwijs en daarom relevant om in beeld te brengen. Daarnaast maakt de huidige methode het mogelijk om werknemers in het PO te vergelijken met werknemers in de verpleging en bij de politie.

Bij de analyse over het verhuisgedrag van PO'ers (pagina 3) wordt er naar de periode 2014-2020 gekeken. Degenen die in 2020 zijn verhuisd hebben in tegenstelling tot eerdere jaren hooguit 12 maanden de kans gehad om ook van werklocatie te veranderen. Hierdoor is er een mogelijke onderschatting van de grootte van deze groep. Data voor het berekenen van de woonoppervlakte is eveneens pas sinds 2014 beschikbaar.

Belangrijke begrippen	Definitie
Jonge werknemers	Werknemers tussen 18 en 40 jaar.
MRA	Metropoolregio Amsterdam. Samenwerkingsverband van 31 gemeenten in Noord-Holland en Flevoland.
Werknemers in primair en speciaal onderwijs (po)	Werknemers bij werkgevers met de SBI-codes 85201 (basisonderwijs), 85202 (speciaal basisonderwijs) en 85203 (speciaal onderwijs in expertisecentra).
Werknemers in verpleging	Werknemers bij werkgevers met de SBI-codes 871 (verpleeghuizen), 872 (huizen en dagverblijven voor verstandelijk gehandicapten) en 873 (huizen en dagverblijven voor niet-verstandelijk gehandicapten).
Werknemers bij politie	Werknemers bij werkgevers met de SBI-code 8424 (politie).
Belastbaar individueel en huishoudensinkomen	De som van het belastbaar inkomen uit box 1, 2 en 3. Het gaat dus om het bruto inkomen vóór belastingen.
Inkomen tot sociale huurgrens	Met een inkomen tot €40.024 (2020) komt een huishouden in aanmerking voor een sociale huurwoning. In 2014 lag deze grens op €34.678. Met dit inkomen kan een hypotheek voor een koopwoning tot €188.000 worden afgesloten (situatie 2020).
Middeninkomens	Inkomen vanaf de sociale huurgrens (€40.024) tot €60.063. Bereikbare woningmarktsegmenten voor huishoudens met dit inkomen zijn vooral middeldure huurwoningen (huur van €752-€1023) en koopwoningen met een waarde tot €296.000.
Hogere inkomens	Inkomen tussen €60.063 en €80.042. Bereikbare woningmarktsegmenten: dure huurwoningen (huur tot €1400) en koopwoningen tussen €296.000-€438.000.
Hoogste inkomens	Inkomen hoger dan €80.042. Voor deze groep zijn de duurste huurwoningen (huur vanaf €1400) en de duurste koopwoningen (vanaf €438.000) bereikbaar.